

ARXIU / RAFA GIL

Decàleg per a una crisi

La crisi permanent del PSPV s'explica per causes remotes i per d'altres de recents. Tots els problemes latents van esclatar després de les eleccions del 1995, que apartaren els socialistes de les principals institucions valencianes. Aquest decàleg pot ajudar a interpretar la situació.

Imatge del vuitè Congrés del PSPV. Joan Romero, que va ser elegit secretari general, va intentar renovar profundament el partit i va acabar dimitint quan els cartells amb la seua imatge com a candidat a la presidència de la Generalitat ja estaven penjats.

1. Mimetisme del PSPV respecte al PSOE. El mimetisme del PSPV respecte el PSOE es va convertir en una font d'èxits electorals durant tota la dècada dels anys vuitanta. Els socialistes valencians varen encadenar executives de baix perfil polític, sense líders de gran popularitat. En arribar les convocatòries electorals, tant les estatals com les autonòmiques o les locals, els electors identificaven absolutament les sigles del PSPV amb les del PSOE. Es votava pensant en Felipe González i en Alfonso Guerra encara que es

tractava d'eleccions a la Generalitat. L'èxit estava assegurat en uns temps en què el PSOE aconseguia triomfs espectaculars en les urnes. Però el fet de vincular el futur del PSPV a la marxa general del PSOE va provocar l'eclipsi de l'estrella dels socialistes valencians quan González i Guerra començaren el declivi. Els escàndols de corrupció que esquitxaren els darrers governs de González foren percebuts pels electors com a propis dels socialistes valencians. Una idea injusta, perquè el PSPV havia aconseguit presentar una gestió en les institucions que

controlava sense provocar grans escàndols.

2. El repartiment territorial del poder. Durant les èpoques de majories absolutes en totes les institucions valencianes (Generalitat, diputacions, ajuntaments, mancomunitats...) els dirigents del PSPV disputaven les quotes de poder al si del partit en funció de representacions territorials. L'Horta Sud –la comarca amb més militants i, per tant, amb més delegats en els congressos– era controlada per Ciprià Ciscar; la Ribera Alta –la segona comarca important– estava sota el domini dels germans Blasco; les comarques del sud tenien per líder Antoni García Miralles; i així successivament. L'adscripció a una i altra família significava càrrecs públics o llocs de treball en les institucions que cada líder controlava. Ciscar es trobava al capdavant de la totpoderosa Conselleria de Cultura i Educació. Rafael Blasco controlava Obres Públiques, mentre que el seu germà Francesc era el president de la Diputació de València. García Miralles presidia les Corts. I Lerma feia i desfeia des de la Presidència de la Generalitat. Aquest feudalisme és l'origen de la posterior descomposició del PSPV en mil sectors. Durant l'època del poder absolut hi havia pastís laboral per a tots. Després, per a quasi ningú.

3. Absoluta professionalització de molts dirigents. En començar la transició democràtica, la joventut de la major part dels dirigents del PSPV els barrava la possibilitat de traçar una trajectòria professional al marge de la política. La dimissió de Felipe González durant el famós congrés del PSOE on va proposar l'abandó de la definició del marxisme va tenir unes conseqüències decisives al País Valencià. El PSPV de finals dels anys setanta tenia una majoria de la ideologia anomenada "crítica" en la terminologia de l'època. Els socialistes valencians foren, per tant, dels que guanyaren a Felipe González aquell congrés. Tanmateix, després del retorn de González, el posterior congrés del PSPV

va cagar les coses per la mínima i varen ser els "renovadors" els vencedors. Es tractava de polítics molt joves, acabats d'eixir de la universitat. Pocs després, les institucions valencianes s'ompliren de gestors socialistes sense passat professional. Molts d'ells varen contemplar la política com l'única forma de promoció laboral i social. Quan molts anys després, a partir de 1995, es trobaren apartats dels despatxos oficials, per causa de la voluntat democràtica, no tenien cap lloc on incorporar-se professionalment. Però el PSPV continuava éssent el primer partit de l'oposició i això atorga encara càrrecs públics, assessors, membres de consells d'administració... La lluita per repartir-se les restes dels naufragi ha estat sagnant els darrers anys i explica el comportament de molts d'aquests polítics. Alguns d'ells es jugaven el salari. La demostració més clara ha estat la llarga llista de desertors, que han trobat una ràpida acollida en la rodalia del PP. Antics alcaldes, ex-diputats autonòmics, anteriors gestors d'empreses públiques han trobat llocs de treball a l'ombra de l'actual poder conservador de les institucions valencianes. Això sí, no sense abans haver proclamat, preferentment durant les campanyes electorals, que el PSPV era una opció inviable, sense democràcia i condemnada al fracàs.

4. L'abandó dels líders després de la derrota. La derrota electoral del PSPV l'any 1995 fou seguida d'un abandó dels principals dirigents. Després de dotze anys en el poder, molts dels socialistes valencians acostumats al cotxe oficial van preferir evitar les ingraturades de la tasca d'oposició. El president autonòmic amb el PSPV, Joan Lerma, va ser nomenat ministre el mateix dia que Eduardo Zaplana era investit president de la Generalitat. Va evitar la "humiliació" d'exercir de cap de l'oposició. El portaveu del Grup Socialista en les Corts, Eugeni Burriel, va seguir Lerma en un alt càrrec del Ministeri d'Administracions Públiques. Martín Sevilla, qui va encapçalar l'oposició parlamentària al Govern

Al costat d'aquestes ratlles, Joan Lerma en la campanya del 1995. Als pocs dies de perdre les eleccions, l'ex-president de la Generalitat se n'anava a Madrid i evitava la "humiliació" d'exercir de cap de l'oposició.

Cap família ha representat una sensibilitat ideològica diferent. Només han estat grups de pressió amb aspirants a quotes de poder.

de Zaplana després de la marxa de Lerma i Burriel, va dimitir i abandonar tota activitat pública als pocs mesos. Això mateix va ocórrer en l'Ajuntament de València, on el candidat socialista, Aurelio Martínez, i el regidor Vicent Soler van tornar a la Universitat i abandonaren els escons municipals després d'uns mesos de tasca en el consistori. A l'Ajuntament d'Alacant, el candidat socialista i alcalde fins a 1995, Àngel Luna, també va retirar-se després de perdre la vara municipal. Les noves executives del PSPV començaren a estar integrades per dirigents que no comandaven l'oposició en les principals institucions.

5. Espases en alt després del congrés intern. El primer congrés del PSPV en l'oposició va

donar la victòria a Joan Romero, que va intentar renovar profundament el partit i es va enfrontar de manera radical amb l'antic aparell. La seua victòria fou per tres vots de diferència. Va guanyar gràcies a una aliança amb el sector d'Antoni Asunción i el sector molt minoritari d'Esquerra Socialista. Davant tenia el lermisme i el ciscarisme. A diferència del darrer congrés federal del PSOE, en què José Luis Rodríguez Zapatero també va guanyar per la mínima, a l'endemà de la victòria de Romero els senyors feudals de sempre, més uns altres de nous sorgits els darrers anys, no varen donar suport el guanyador i es van enfrontar als treballs de renovació del nou secretari general.

6. Les fugides de Romero i d'Asunción. Joan Romero també va guanyar per la mínima les primàries per a ser candidat a la Generalitat. Les lluites internes el portaren a dimitir quan els cartells amb la seua imatge ja estaven enganxats i es va triar, com a solució d'urgència, Antoni Asunción, per a cobrir el buit. El PSPV i el PSOE cometeren la mateixa errada: Triaren el candidat que havia perdut les primàries. El PSOE va optar per Almunia després de la marxa de Borrell.

La imatge d'un partit sense líder i amb cartells electorals per tot el país amb la fotografia d'un Rome-

ARXIU / EFE

Ciprià Ciscar. L'ex-conseller de Cultura era alhora secretari d'organització del PSOE i un dels "senyors de la guerra" a València.

ro dimitit serà difícil d'esborrar. Però la cosa no havia de quedar ací. Antoni Asunción va recollir una derrota històrica: Zaplana va aconseguir la majoria absoluta. Asunción havia acceptat encapçalar la llista autonòmica l'any 1999, a unes poques setmanes del començament, però la campanya fou un seguit de despropòsits. Poques setmanes després de les eleccions, va preferir tornar a la vida privada i no assaborir l'amarg treball d'oposició. El PSPV quedava novament sense líder social. Amb una gestora que havia de portar el partit a un congrés de pacificació. Però aquest objectiu va quedar molt lluny d'aconseguir-se. La gestora era una reproducció de famílies, tutelades des de Madrid, sense cap projecció social. El PSPV només formulava propostes internes. Mai idees de cara a la societat.

7. El menyspreu de la voluntat dels militants expressada en un congrés. El posterior congrés del PSPV, sota la majoria absoluta del PP en la Generalitat, va marcar el moment més baix en la credibilitat del partit. Els diferents "senyors de la guerra" varen oferir un espectacle de negociacions mercantils, acords entre antics enemics, nul debat ideològic... que va obrir més encara les ferides al si de l'organització. Al llarg d'una

matinada inoblidable, els "senyors de la guerra" anaven signant pactes amb antics enemics, que després desfeien i així successivament fins al desastre final. El debat ideològic continua sent el gran absent. Cap família representava una sensibilitat ideològica diferent. Només un grup de pressió amb aspirants a quotes de poder. El secretari general triat, Joan Ignasi Pla, del sector renovador, va dimitir a les 48 hores a petició de la direcció federal. No va defensar la seua victòria, mínima, però democràtica, davant Madrid. La seua dimissió va produir el nomenament d'una gestora des de la direcció federal, la segona, i això va confirmar que es tractava d'un partit sense autonomia.

8. Les maniobres de Ciscar. La figura de Ciprià Ciscar com a secretari d'organització federal del PSOE, lluny de reforçar la veu del PSPV a Madrid, va significar durant anys un element més d'enfrontament. Quan Ciscar actuava com a secretari d'organització mai no acabava de convèncer de la neutralitat de les seues decisions en la lluita interna del PSPV. La neutralitat resultava impossible perquè el secretari d'organització federal era, alhora, un dels "senyors de la guerra" a València. Aquesta confusió sistemàtica de

funcions va impedir que des de Madrid s'arbitrara una solució intel·ligent en algun moment del procés.

9. La desastrosa política comunicativa. La política del PSPV respecte als mitjans de comunicació ha estat nefasta des del primer moment. No va resoldre amb intel·ligència la privatització dels diaris de l'antiga cadena de l'estat. No va afavorir el naixement d'algun grup periodístic privat autòcton d'ideologia progressista. I, sobretot, va apostar per un model de ràdio i televisió autonòmica poc professional, sotmès als vaivens de la gestió política. Per això, quan va perdre el poder es va adonar que no tenia plataformes des d'on llançar els seus missatges. Al davant es va trobar, en canvi, amb un Partit Popular sense cap escrúpol en la manipulació dels mitjans públics, i amb una saturació de mitjans privats afins, que alimenta amb publicitat institucional, ajudes directes dels instituts de finançament públics, convenis... Però la facilitat per a manipular un mitjà públic com la RTVV només s'explica per l'absència de mecanismes de control professional.

10. Oposició feble i amb errades. L'absència de política d'oposició real al PP en totes les institucions, unida a l'escàs ressò de les propostes socialistes en les mitjans de comunicació, ha provocat que l'única presència pública del PSPV es relacione de seguida amb les seues crisis internes. Però el treball diari de control del poder ha estat absent. Els socialistes han perdut tota la iniciativa, que al País Valencià està en mans del PP des de fa cinc anys. Per això, quan Zaplana ha posat paranys als dirigents del PSPV, com ara la negociació per arribar a un pacte lingüístic, aquests han caigut sense obtenir cap benefici. L'antiga imatge d'un partit caracteritzat per un aparell eficaç productor de successives victòries electorals ha desaparegut.

Francesc Bayarri